

Verejný záujem v legislatíve

Vladimír PIROŠÍK

Banská Bystrica

10. november 2015

Verejný záujem je...

- „Verejný záujem? Všetko čo je robené pre ľudí a malo by zlepšiť kvalitu života.“ (16 - ročný respondent ankety OZ Slatinka)
- Verejný záujem (VZ) je druhom záujmu, ktorý je všeobecne prospešný. Je opakom čisto súkromného záujmu. Uplatňuje sa pri tvorbe, interpretácii aj pri aplikácii práva (*Machajová, 2012*).
- VZ vyjadruje okamžitost' stavu záujmov a ich vzájomnú hierarchiu, je časovo a miestne premenný, a preto sa musí posudzovať len v konkrétnej situácii, v konkrétnom mieste a v konkrétnom čase (*Merešová, 2008*).
- ...
- VZ má viacero ekvivalentov, pribúdajú najmä po roku 1989 – všeobecný záujem, vyšší záujem, naliehavý záujem, záujem verejnosti, záujem spoločnosti, komunálny záujem, verejné dobro, verejné blaho, ...

Verejný záujem je...

- **PROBLÉMOVÝ:** Z právneho pohľadu je VZ tzv. neurčitým pojmom, t. j. slovným spojením používaným v textoch právnych predpisov na formálne vyjadrenie všeobecnejších, bližšie nešpecifikovaných javov, ktoré však v právnej norme nemajú definovaný explicitný obsah (Škultéty, 1997).
- Podobná je situácia aj v mnohých štátoch EÚ.
- Iné neurčité pojmy: verejný poriadok, občianske spolunažívanie, všeobecný záujem, za zníženej viditeľnosti, bez zbytočného odkladu (bezodkladne), primerane, hrubá neslušnosť, prispôsobenie rýchlosti stavu a povahy vozovky,...
- Neurčité pojmy nie sú právne pojmy *an sich* a preto ich nemožno – v izolovanej forme – ani súdne preskúmať (B. Repík).

Verejný záujem. . .

- Ústava Slovenskej republiky VZ pozná (čl. 20/4 – vyvlastnenie, čl. 60/1 – NKÚ SR), ale nedefinuje.
- Ústavný zákon č. 357/2004 Z.z. o konflikte záujmov: „Verejný záujem je taký záujem, ktorý prináša majetkový prospech alebo iný prospech všetkým občanom alebo mnohým občanom “ (čl. 3/2). „Osobný záujem je záujem prinášajúci majetkový alebo iný prospech verejnému funkcionárovi alebo jemu blízkym osobám “ (čl. 3/3). „Rozporom záujmov je skutočnosť, keď verejný funkcionár pri výkone svojej funkcie uprednostní osobný záujem pred verejným záujmom “ (čl. 3/4).

Verejný záujem. . .

Stavebný zákon:

Územne plánovanie: (...) Urbanistická štúdia rieši čiastkové problémy v území, resp. spodrobňuje alebo overuje územný plán, a musí po obsahovej a rozsahovej stránke vychádzať zo zadania, na ktoré dáva súhlas orgán územného plánovania garantujúci štátne, regionálne a komunálne záujmy (...) Má aj zosúlaďovať záujmy a činnosti ovplyvňujúce územný rozvoj, životné prostredie a ekologickú stabilitu a ustanovovať regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia (§ 4/3, § 8/1).

Územné konanie: Umiestňovať stavby, meniť využitie územia a chrániť dôležité záujmy v území možno len na základe územného rozhodnutia, ktorým je rozhodnutie o umiestnení stavby, rozhodnutie o využití územia, rozhodnutie o chránenom území alebo o ochrannom pásme, resp. rozhodnutie o stavebnej uzávere (§ 32).

Stavebné konanie: Stavebný úrad preskúma najmä či dokumentácia spĺňa zastavovacie podmienky určené územným plánom zóny alebo podmienky územného rozhodnutia, a tiež, či dokumentácia spĺňa požiadavky týkajúce sa verejných záujmov (§ 62).

Kolaudačné konanie: Stavebný úrad najmä skúma (...), či skutočné realizovanie stavby alebo jej užívanie nebude ohrozovať verejný záujem, predovšetkým z *hľadiska ochrany života a zdravia osôb, životného prostredia, bezpečnosti práce a technických zariadení.*

Verejný záujem. . .

- **Stavebný zákon:**
- **Vyvlastnenie:** (...) Vymedzené pozemky, stavby a práva k nim, potrebné na uskutočnenie stavieb alebo opatrení vo verejnom záujme možno vyvlastniť len rozhodnutím stavebného úradu (§ 108).
- Verejný záujem na vyvlastnení sa musí preukázať vo vyvlastňovacom konaní, pričom za verejnoprospešné stavby (§ 108/2) sa považujú stavby určené na verejnoprospešné služby a pre verejné technické vybavenie územia podporujúce jeho rozvoj a ochranu životného prostredia, ktoré vymedzí schvaľujúci orgán v záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie.

Verejný záujem. . .

Zákon o EIA: nepozná pojem VZ...

Zákon o ochrane prírody a krajiny: pojem VZ upravuje len okrajovo (§ 1, § 3, § 28), nekonkrétne a bez vynuovacieho mechanizmu

Zákon o vodách: balans záujmov

Zákon o lesoch: vyhlasovanie lesov osobitného určenia (§ 38), zahrádzanie bystrín (§ 27), obmedzenie práva vstupu na pozemky (§ 30)

Cestný zákon: Premávka na komunikáciách sa môže na určitý čas čiastočne alebo úplne uzatvoriť, prípadne sa môže nariadiť obchádzka alebo odklon, ak to vyžadujú nevyhnutné verejné záujmy, najmä záujmy bezpečnosti dopravy alebo záujmy stavby, údržby alebo ochrany diaľnice, cesty alebo miestnej komunikácie.

Banský zákon (1988): Pri banskej činnosti sú organizácie povinné zaistiť bezpečnosť prevádzky, včítane havarijnej prevencie a plnenie úloh banskej záchranej služby, bezodkladne odstraňovať nebezpečné stavy ohrozujúce verejné záujmy, najmä bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a urobiť včas potrebné preventívne a zabezpečovacie opatrenia.

Záver - odporúčania

Termín „verejný záujem“ sa síce vyskytuje v množstve právnych predpisov, často však nie je vôbec definovaný, a tým pádom ani vynútiteľný.

Tento fakt kladie zvýšené nároky na orgány výkonnej a súdnej moci, ktoré tieto zákony aplikujú a interpretujú.

Štyri možné prístupy:

1. Právny poriadok by sa mal priebežne skvalitňovať: novelami starých zákonov existujúce neurčité pojmy spresňovať, a v nových zákonoch ich už priamo a nedvojznačne definovať.
2. Právny poriadok by sa mal priebežne „čistiť“: zo starých zákonov tzv. neurčité pojmy vypustiť, do nových ich už neinkorporovať.
3. Termín VZ legislatívne zúžovať: ako najlogickejším sa javí stotožnenie s pojmom „záujem verejnosti“ (všeobecnej, zainteresovanej, dotknutej, organizovanej), ktorý je v legislatíve (najmä environmentálnej) dostatočne precizovaný a do istej miery aj vynútiteľný.
4. Zachovanie dnešného stavu...

Vladimír Pirošík

advokát

pirosik@changenet.sk